

Quorum quosdam hic dicamus, nam convenit ordini. A
 Illi sunt Plautus, Naso, Flaccus, Nevius, Terentius,
 Livius, Lucanus, Varro, Stacius, Salustius,
 Plinius, Quintilianus, Juvenalis, Persius,
 Ennius, Cato, Catullus, Macer et Macrobius,
 Marcianus, Victorinus, Donatus et Servius,
 Priscianus primæ artis restaurator strenuus.
 Multos tamen et præstantes vertimus et liquimus.
 Nunc quedam hic libare nitetur ex artibus
 Profutura studiosis harum facultatibus.
 Primæ sedis fundamento presidens grammatica,
 Preter denas atque ternas partes dividua,
 In primis quinque pertita per bis quaternaria
 Hæc in ipsis studiorum discitur crepundiis,
 Et sub ope instrumenti viam parat ceteris,
 Informando, edocendo infinitis regulis.
 Huic secunda sociatur civilis rethorica
 Et verbosa super omnes, partibus quinaria,
 Genera causarum tria cuius materia.
 Hec forenses lites sedat, causas agit, clamitat,
 Discernendo, recusando, defendendo iudicat,
 Et quo vult leges retorquet, dicit, negat, implicat.
 Cujus genere communis hinc est dialectica,
 Quæ natura prior extat etiam grammatica,
 Dum cunctas ligat et solvit, pervideri nescia :

Hec diffinit et discernit, dividit et asserit,
 Ratiocinari potens, vincens invincibilis,
 Quam lampas clarificavit Manliani luminis.
 Transtulit hanc resolvendo binis Anaëticis,
 Introducens Isagogas binis commentariis,
 Et idem Kategorias cum Perierminiis,
 Topica cum Sillogismis atque Differentiis,
 Diffinitionum librum cum Divisionibus
 Explicavit, addens unum Propositionibus.
 Hinc abstractas quantitates edocet quadrivium
 Numeris et simphoniiis mensurisque proprium,
 Et perpendit celi vias cursus atque siderum.
 Hujus quattuor in partes solvitur scientia,
 Enarranda binis formis sui sub essentia.
 Hinc testatur Severini diligens sollertia;
 B Quarum prima ceterarum mater arithmetica,
 Et postea septem vocum moderatrix musica,
 Tercia geometria, hinc ars astrologica.
 Hæc perpendit celum, terram, solem et zodiacum,
 [lunam, polos,
 Parabellas, axem, decem circulos,
 Stellarumque noscit situs in occasum geminos.
 Exultate Papienses cives inclitissimi,
 Apud quos quiescunt ossa insignis Boecii,
 Vos his rivis inclarescentes jure post eximii.

FORMA EXCOMMUNICATIONIS

[MABILL. *Analect.*, Nov. edit., p. 162.]

Hæc excommunicatio facta est sub finem sæculi decimi, quo fere tempore excommunicationem subit Ragenardus comes Senonensis cum Gauzfrido et Geiloue canonicis Senonensibus; cujus excommunicationis exemplum primo typis editum est in tomo X Spicilegii, tum apud Steph. Baluzium in Appendice ad Reginonem. Varias excommunicandi formulas sæculo IX usitatas videsis apud Reginonem abbatem Priemensem in lib. II De ecclesiasticis disciplinis, cap. 407 seqq.

Hæc est excommunicatio, in qua fuit sanctus Theutbaldus, Viennensis archiepiscopus, et Isarnus, Gratianopolitanus episcopus.

Quicumque habitantes Arelati hanc scripturam legeritis, admono, precor et adjuro per Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, per unum Deum et creatorem omnium, et per beatam Mariam Dei Genitricem, et per omnes sanctos Dei præsentis assistentes, ne dimittatis, quin omnibus palam annuntietis, nec sit aliquis qui tollat eam desuper altare beati Stephani, nisi dum lecta fuerit et audita, donec audiatis persecutores Dei Ecclesiæ, pro quibus rex agit, ad satisfactionem venire. Noverit itaque omnium fidelium Dei prudentia, qualiter ego Aimo, Valentiniensis sedis gratia Dei humillimus præsul, proclamaverim me ante præsentiam Gondradi regis senioris nostri, quod Aikardus terram beati Apollinaris egregii confessoris Christi, atque beati Cypriani gloriosi martyris injusto ordine tenebat, et contra Deum et sanctos ejus crudeli temeritate possidet. Et quoniam nulla ratione ipsum ad

C rectitudinem faciendam invitare potui, dignum davi ut iudicium æterni Regis Domini nostri postularem, et ejus ineffabilem misericordiam exorarem. Veraciter enim scimus quia gladius et ignis celestis imperatoris contra filios diffidentis vindictam operatur. Hac igitur necessitate imminente, protegente Domino Salvatore nostro, consilium et juvamen a senioribus nostris episcopis circa nos morantibus deprecati sumus, quorum mercedem et consecuti sumus secundum animi voluntatem. Habemus enim excommunicationem domni Theutbaldi, Viennensis archiepiscopi, domni Amblardi, Lugdunensis archimandrite, domni Widonis, Ancienensis præsulis, domni Isarni, Gratianopolitane sedis antistitis, necnon domni Gerauldi, Genevensis episcopi; quorum in re hujuscemodi una est sententia atque D consensus. Et quoniam Arelas caput est et esse debet istius Galliæ, proclamationem nostram ante præsentiam rectoris ejus deferre decrevimus, quatenus ne dedignetur merces ejus tantis patronibus prælibatis assensum accommodare. Sint itaque

excommunicati tam Aicardus crudelis ecclesie Dei A
repervasor, quam omnes illi consentientes in re tam
injusta, auctoritate Patris, et Filii, et Spiritus sancti,
omniumque sanctorum Dei et angelorum atque
archangelorum presentie Dei astantium, et omnium
episcoporum auctoritate, quoad usque ad satisfa-

ctionem veniant. Sint super eos omnes maledictio-
nes quæ in Veteri et in Novo Testamento leguntur,
ita ut pereant gladio Dei velociter, et deducantur
ad infernalem locum, ubi exstincta sit lucerna
eorum in perpetuum, nisi ad emendationem venerint.
Amen.

DYPTICHA ECCLESIE ARELATENSIS

(MABILL. *Analect.* nov. edit. p. 220.)

In pervetusto libro sacramentali Gregorii papæ, qui liber ad usum quondam fuit Ecclesie Arelatensis, ascripta sunt hæc pontificum Arelatensium nomina ad finem Canonis missæ, ubi crucis signo sancti designantur. Multa est diversitas hujus indicis a vulgatis, quos conferre poterunt studiosi. Unus ponitur Cæsarius, nullus octavo sæculo, contra Sigebertum aliosque, qui sanctum Ægidium ad id tempus referunt. Ipsomet esse non dubitamus Ægidium abbatem, qui Symmacho papæ libellum obtulit cum Messiano notario, in gratiam Ecclesie Arelatensis; cui libello pontifex respondit data epistola ad Cæsarium episcopum consulatu Fl. senatoris, id est anno 515.

Commemoratio Dionysii epi-
scopi.
† Trofini episcopi.
† Reguli episcopi.
† Marini episcopi.
Martini episcopi.
Nicasi episcopi.
† Crescenti episcopi.
† Concordi episcopi.
Grati episcopi.
Ambrosi episcopi.
Martini episcopi.
Ingenui episcopi.
Augustini episcopi.
Geronymi episcopi, *additus alia manu.*
Savini episcopi.
Erotis episcopi.
† Patruhi episcopi.
Euladi episcopi.
† Honorati episcopi.
† Hilari episcopi.
† Ravenni episcopi.
† Leontii episcopi.
† Eonii episcopi.
Joannis episcopi.
† Cæsari episcopi.
Feliciani episcopi, *additur alia manu.*
Saturnini episcopi, *additus quoque manu recentiori.*
Presai episcopi.

Osani episcopi.
† Aureliani episcopi.
† Sapaudi episcopi.
Liceri episcopi.
Paschasii episcopi.
† Virgillii episcopi.
Floriani episcopi.
Teudosi episcopi.
Johannis episcopi.
Item Johannis episcopi.
Anastasi episcopi.
Austroberti episcopi.
Vulberti episcopi.
† Aureli episcopi.
Policarpi episcopi.
Martini episcopi.
Protasi episcopi.
Imnodi episcopi.
Georgi episcopi.
Ratberti episcopi.
Kautsari episcopi.
Wilimaris episcopi.
Wiliaris episcopi.
Arladis episcopi.
Alafanti episcopi.
Luponi episcopi.
Johannis episcopi.
Notoni episcopi.
† Rotlandi episcopi.
Rostagni episcopi.
Manassei episcopi, *alia manu.*
.....

Hyerii episcopi.
† *Qui sequuntur, alio item caractere scripti sunt.*
Annoni episcopi.
Ponti episcopi.
Raimbaldi episcopi.
.....
Ab alio scriptore qui sequuntur.
Aicardi archiepiscopi.
Gibilini archiepiscopi.
Attoni archiepiscopi.
Bernardi archiepiscopi.
Willelmi episcopi.
Alia item manu adduntur sequentes.
R. bonæ memoriæ archiepiscopi.
Item R. . . .
Hugo.
Hugo.
Joannes.
Bertrandus
Florentius.
Raymundus.
Bernardus.
Bertrandus.
Rostagnus.
Petrus.
Arnaldus.
Gallhardus.
Milhardus.
Gislebertus.
Joannes.